

**Новітні технології
(автоматизація чи штучний інтелект)
та їхнє практичне застосування в роботі
систематизатора із класифікаційною
системою УДК**

Доповідач: Валентина Муравйова
завідувачка відділу класифікаційних систем
Книжкової палати України

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

Інформація та документація

БІБЛІОГРАФІЧНЕ ПОСИЛАННЯ

Загальні положення та правила складання

ДСТУ 8302:2015

Видання офіційне

Система стандартів з інформації,
бібліотечної та видавничої справи

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ОПИС БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ОПИС

Загальні вимоги та правила складання
(ГОСТ 7.1-2003, IDT)

ДСТУ ГОСТ 7.1:2006

Стандартизація

бібліографічний опис стандарт

Режим ШІ Усі Зображення Відео Покупки Короткі відео Новини Більше ▾

◆ Огляд від ШІ

В Україні правила складання бібліографічного опису регулюються національними стандартами: [ДСТУ 8302:2015](#) та [ДСТУ 7.1:2006](#) (та супутнім [ДСТУ ГОСТ 7.80:2007](#)). Вони гармонізовані з міжнародними правилами ISBD. [Київський столичний університет іме... +3](#)

Для зручності наведено базові правила оформлення основних джерел.

1. Книга одного автора

Поставте запитання

Стандартизація

чи скасований ДСТУ 7.1:2006

◆ Огляд від ШІ

Так, ДСТУ 7.1:2006 (повна назва — ДСТУ ГОСТ 7.1:2006) скасований.

Стандарт втратив чинність з 1 січня 2026 року згідно з наказом національного органу стандартизації. Це рішення було ухвалене в рамках відмови від застарілих стандартів, що походять із радянської системи ГОСТ, та гармонізації українського законодавства з європейськими нормами. Леонорм +1

Зверніть увагу: хоча правила для бібліографічного опису документів (власне сам ДСТУ 7.1:2006) скасовані, правила для оформлення бібліографічних посилань на нові видання ДСТУ 2000-2015. Придунайська філія МАУП +1

Ознайомитися з офіційним текстом рішення про скасування можна в [Наказі № 198 від 29.08.2025](#), а переглянути документ у базі даних — на порталі [LIGA:ZAKON](#).

Людина — ШІ — Автоматизація

**Інформаційна грамотність.
Вміння відслідковувати офіційну інформацію.**

Деякі картинки на презентації згенеровані ШІ

Стандартизація

Розробник: ДП «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» (ДП «УкрНДНЦ»)

Додаткові дані: Скасований з 01.01.2026 згідно з Наказом від 29.08.2025 № 163

Не є офіційним виданням. Офіційне видання розповсюджує національний орган стандартизації (ДП «УкрНДНЦ»)

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи

УНІВЕРСАЛЬНА ДЕСЯТКОВА КЛАСИФІКАЦІЯ

Структура, правила встановлення та індексування

(ГОСТ 7.90-2007, MOD)

ДСТУ 6096:2009

Київ

ДЕРЖСПОЖИВСТАНДАРТ УКРАЇНИ

2009

ПЕРЕДМОВА

1 ВНИМАЮТЬ: Державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» (ДП «УкрНДНЦ»)

Стандартизація

МЕЖГОСУДАРСТВЕННЫЙ СТАНДАРТ

Система стандартов по информации, библиотечному и издательскому делу

УНИВЕРСАЛЬНАЯ ДЕСЯТИЧНАЯ КЛАССИФИКАЦИЯ

Структура, правила ведения и индексирования

System of standards on information, librarianship and publishing.
Universal decimal classification. Structure, rules for use and indexing

Дата введения в Украине 2009-07-01

1 Область применения

8 Индексирование запросов и принципы поиска

Настоящий стандарт устанавливает правила ведения таблиц Уни­версальной десятичной классификации (далее — УДК) и использования их для индексирования документов и информационных запросов по содержательным признакам.

Стандарт предназначен для служб ведения национальных изданий таблиц УДК, библиотекарей, библиографов, систематизаторов, специалистов информационных центров, авторов, а также переводчиков, составителей и других лиц, ответственных за издание, работников издательств и полиграфических предприятий вне зависимости от ведомственного подчинения, занимающихся индексированием, для обеспечения максимально возможного единообразия в применении УДК.

Стандарт не распространяется на индексирование художественной литературы для массовых библиотек.

2 Нормативные ссылки

В настоящем стандарте использованы ссылки на следующие межгосударственные стандарты:

- ГОСТ 7.54—99 Система стандартов по информации, библиотечному и издательскому делу. Информационно-библиотечная деятельность, библиография. Термины и определения
- ГОСТ 7.59—2003 Система стандартов по информации, библиотечному и издательскому делу. Индексирование документов. Общие требования к систематизации и предметизации
- ГОСТ 7.66—92 (ИСО 5963-85) Система стандартов по информации, библиотечному и издательскому делу. Индексирование документов. Общие требования к координатному индексированию
- ГОСТ 7.74—96 Система стандартов по информации, библиотечному и издательскому делу. Информационно-поисковые языки. Термины и определения
- ГОСТ 7.76—96 Система стандартов по информации, библиотечному и издательскому делу. Информационно-поисковые языки. Термины и определения

Видання УДК українською мовою (станом на 2011 р.)

ДЕРЖАВНА НАУКОВА УСТАНОВА
"КНИЖКОВА ПАЛАТА УКРАЇНИ
імені ІВАНА ФЕДОРОВА"

УНІВЕРСАЛЬНА ДЕСЯТКОВА КЛАСИФІКАЦІЯ (УДК)

Допоміжні та основна
таблиці
(станом на 2011 рік)

КОРОТКИЙ ТЛУМАЧНИЙ СЛОВНИК ТЕРМІНІВ З УДК

здійснює Книжкову палату України

Українська бібліотечна асоціація

Про УБА Приєднатися до УБА Новини Календар подій Фотогалерея Блоги Контакти

Українська бібліотечна асоціація / Партнерство / Партнери / Товариство "Ліра-К"

ТОВАРИСТВО "ВИДАВНИЦТВО ЛІРА-К"

адреса: 20118, м. Київ, вул. Ф. Пучинко 27, оф. 202-21
 телефон: +380(0)42 254-2146
 моб.факс: +380(0)42 254-48
 факс: +380(0)42 254-1152
 електронна пошта: ua_ua@lib.ua
 веб-сайт: http://lib.a.com.ua
 директор: Зарудний Віталій Іванович

Сфера діяльності ТОВ "Видавництво Ліра-К" це інтеграція, моніторинг, комплектування бібліотек. Розробка та виробництво бібліотечної техніки. Ми видаємо підручники, посібники, монографії, словники, нормативи та художню літературу.

ISBN 978-966-647-202-4

ISBN 978-966-647-204-8

~~© IUDC Consortium, 2011~~

~~© Книжкова палата України, переклад
з англійської на українську мову, 2017~~

Стаття про автоматичне призначення кодів УДК (IEEE Access) <https://ieeexplore.ieee.org/stamp/stamp.jsp?tp=&arnumber=9856668> & <https://udcc.org/index.php>

News

Article on Automatic assignment of UDC codes (IEEE Access)

12/12/2023

An interesting article entitled "A Hybrid Approach to Recommending Universal Decimal Classification Codes for Cataloguing in Slovenian Digital Libraries" by M. Borovic, M. Ojstersek and D. Strnad was published in [IEEE Access](#)

Муравйова В. Універсальна десяткова класифікація у глобальному цифровому середовищі: авторське право, штучний інтелект і питання класифікації даних / Валентина Муравйова // *Бібліотечна планета*. — 2025. — №3. — С. 33-35.

Авторка аналізує місце та роль УДК в сучасному цифровому середовищі, зокрема в умовах автоматизації процесів та розвитку штучного інтелекту, порівнює особливості індексування за УДК у бібліотеках і видавництвах, а також наводить приклади класифікації, здійсненої ШІ. Окрему увагу авторка приділила питанням авторського права та ліцензування цифрової версії УДК.

M. Borovič, M. Ojsteršek, D. Strnad

Фото <https://library.btsau.edu.ua>

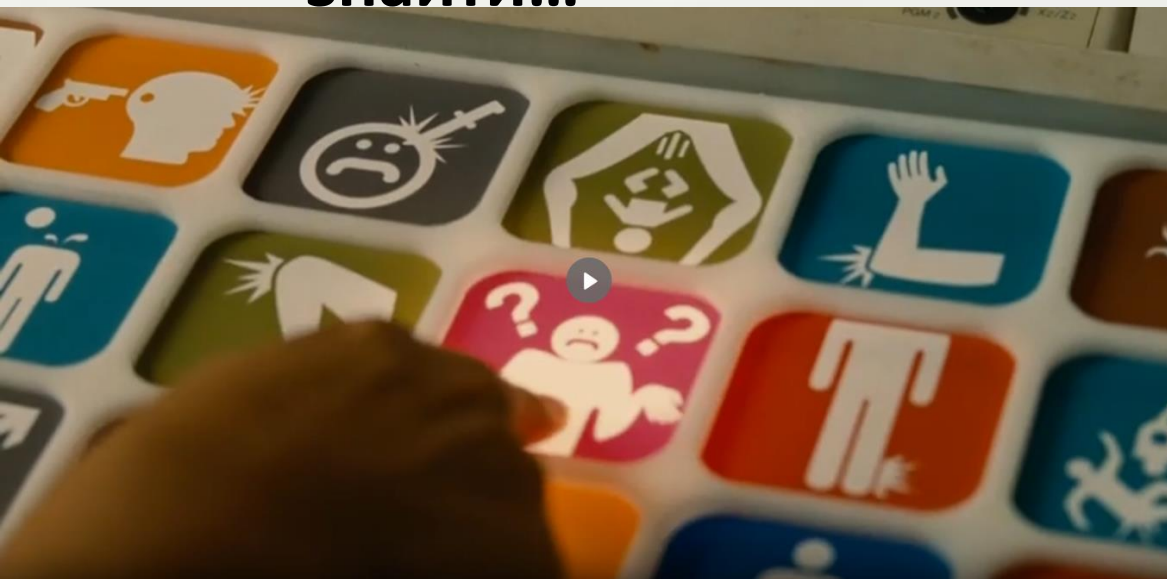

Багато документів у бібліотеках по всьому світу все ще класифікуються вручну — або через брак довіри до автоматичної класифікації або через її недостатню ефективність.

"Недовіра до **автоматичної** (чи **ШІ?**) класифікації зрозуміла з точки зору бібліотекарів, оскільки неправильна класифікація в процесі каталогізації спричиняє багато додаткової роботи з редагуванням запису. Більше того, такий документ важко знайти..."

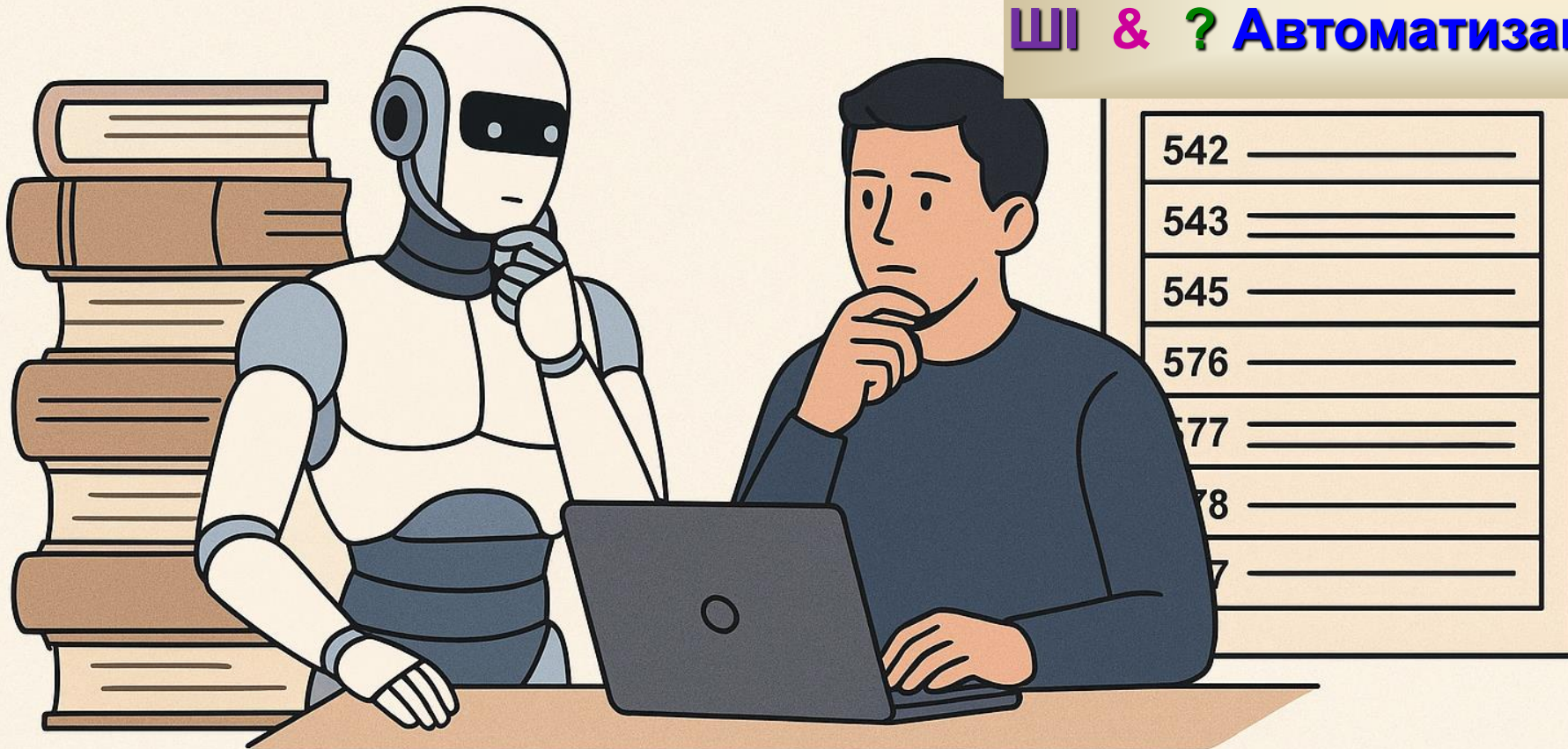

Порівняльна таблиця

Критерій	Автоматизація	Штучний інтелект (ШІ)
Принцип роботи	<i>Алгоритми "якщо... то...", правила закладені в систему</i>	<i>Навчання на масивах даних, розпізнавання образів і контексту із мережі "Інтернет"</i>
Робота з текстом	<i>Пошук точних збігів слів (дескрипторів)</i>	<i>Розуміння синонімів, метафор та прихованого змісту на аналізі великого обсягу інформації</i>
Складні індекси	<i>Будує за шаблоном, який вказав бібліотекар чи програміст</i>	<i>Самостійно конструює комбіновані індекси на основі суті теми як попало</i>
Робота з новими термінами	<i>Видаватиме помилку або нічого не знайде</i>	<i>Спробує підібрати найближчі за змістом класи або аналоги</i>

ШІ & ? Автоматизація

Internet	€2800	€4500
Друк / компакт-диск (або еквівалентний носій)	€1000	€2100

UDC Online

UDC Online is the complete standard up-to-date version of the Universal Decimal Classification scheme. It offers advanced searching and browsing and supports the management of UDC numbers. UDC Online is always aligned to the latest official version of the UDC Master Reference File.

The service gives access to the UDC in multiple languages. Language data is provided by UDC publishers across several countries. More languages will be added as they become available.

This is a subscription based service maintained and managed by the UDC Consortium, the owner of the UDC.

Select a language

[English](#)[Nederlands](#)[České](#)[Hrvatski](#)[Español](#)[Slovenský](#)[Français](#)[Deutsch](#)

Ukraine

UDC
CONSORTIUM

© 2019 UDC Consortium

[Cookie Policy](#) | [Disclaimer](#) | [Privacy Policy](#)

Індекс УДК для статті про фейки і маніпуляції?

316.7 Соціологія культури. Культурний контекст соціального життя

316.77 Соціальна комунікація. Соціологія комунікації

316.776.23 *Вплив на на суб'єкта. Тендеційна (упереджена) інформація. Перекручення (спотворення)*

316.774 Засоби передавання інформації. Канали. Медіа

077 Інтернет. Інтернет-дослідження. Інтернет і вебологія

316.776.23:316.774

316.776.23:077

-049.2 Маніпуляція. Поводження

Tables

- AUXILIARY TABLES
 - COMMON AUXILIARY SIGNS
 - + , / Table 1a - Connecting symbols. Coordination. Extension
 - + ;, ::, [] Table 1b - Relating symbols: Relation. Order-fix
 - COMMON AUXILIARY NUMBERS
 - + =... Table 1c - Common auxiliaries of language
 - + (0...) Table 1d - Common auxiliaries of form
 - + (1/9) Table 1e - Common auxiliaries of place
 - + (=...) Table 1f - Common auxiliaries of human ancestry
 - + "... Table 1g - Common auxiliaries of time
 - + *, A/Z Table 1h - Subject specification by notations for
 - + -0... Table 1k - Common auxiliaries of general character
 - 1/-9, .01/.09, `0/`9 INFORMATION ON SPECIAL AUXILIARIES
- MAIN TABLES
 - + 0 SCIENCE AND KNOWLEDGE. ORGANIZATION. COMPUTERS
 - + 1 PHILOSOPHY. PSYCHOLOGY
 - + 2 RELIGION. THEOLOGY

UDC Number

e.g. 582

Text

Search

Exact Match

Include examples

Include cancelled

Exact Match

17 matching records found

- 049.2 Handling
- 004.233.3 Data instructions
- 004.424.75 Heap
- 004.451.52 File management ■ File creation. File deletion. File
- 004.451.54 Record
- 004.514.66 Holographic user interface. 3D interface ▼
- 004.633 File
- 004.655.3 Data languages ■ Query languages. Standard query

Столи

Номер УДК

[Redacted]

Текст

наприклад, вода

Пошук

Додати приклади

Точна

Точність

відповідність

Включити скасовані

Знайдено 1 відповідний запис

16.776.23

[Redacted]

- ДОПОМІЖНІ СТОЛИ

-- ЗАГАЛЬНІ ДОПОМІЖНІ ЗНАКИ

+ +, / Таблиця 1a - З'єднувальні символи. Координація

+ ;, ::, [] Таблиця 1b - Зв'язані символи: Зв'язок. Фікса

--- ЗАГАЛЬНІ ДОПОМІЖНІ НОМЕРИ

+ =... Таблиця 1c - Загальні допоміжні терміни мови

+ (0...) Таблиця 1d - Загальні допоміжні терміни форм

+ (1/9) Таблиця 1e - Загальні допоміжні слова місця

+ (=...) Таблиця 1f - Загальні допоміжні терміни людск

+ "... Таблиця 1g - Загальні допоміжні терміни часу

+ *, A/Z Таблиця 1h - Специфікація предмета за допом

+ -0... Таблиця 1k - Загальні допоміжні терміни загаль

-1/-9, 0,01/0,09, `0/`9 ІНФОРМАЦІЯ ПРО СПЕЦІАЛЬНІ ,

---- ОСНОВНІ СТОЛИ

+ 0 НАУКА ТА ЗНАННЯ. ОРГАНІЗАЦІЯ. ІНФОРМАТИКА. ІН

+ 1 ФІЛОСОФІЯ. ПСИХОЛОГІЯ

+ 2 РЕЛІГІЯ. ТЕОЛОГІЯ

ABC Index

Validation/Parsing

UDC
online

Using UDC

Contacts

Resources ▾

Logout

UNIVERSAL DECIMAL CL

Search/Browse

Number Builder 3

ABC Index

Validation/Parsing

Subject-Alphabetical Chain Index

Enter word

Browse

Enter a word or start of a word to browse the chain index

Term	Chain Index	Notation
------	-------------	----------

Конструктор чисел

Вибрані класи

Очистити

Додати	316.776.23	Вплив на суб'єкта. ■ Упереджена інформація. Спотворення.	✕
Додати	-049.2	Маніпуляція. Обробка	✕
Додати	316.774	Засоби передачі інформації. Канали. Медіа. ▼	✕

Натисніть кнопку «Додати» поруч із позначеннями ліворуч, і клас буде додано до області редагування позначень та опису нижче. Ви можете редагувати значення в області редагування, щоб створити свій номер та опис.

Область редагування номера та опису

```
<font dir="auto" style="vertical-align: inherit;"><font dir="auto" style="vertical-align: int
```

```
<font dir="auto" style="vertical-align: inherit;"><font dir="auto" style="vertical-align: inherit;">Засоби передачі інформації. Канали. Медіа.</font></font>  
<font dir="auto" style="vertical-align: inherit;"><font dir="auto" style="vertical-align: inherit;">Маніпуляція. Обробка</font></font>
```

Додайте відповідні сполучні символи між номерами УДК, де це необхідно, такі як:

: (відношення), + (додавання), / (проміжок).

[Дивіться інструкції](#) з побудови номерів для отримання додаткової інформації

варіанти ШІ

◆ 1. Якщо стаття — з точки зору журналістики або медіа:

070 — Газетна справа. Журналістика. Періодичні видання.

070:316.77 — *Інформаційна діяльність, журналістика та комунікація.*

070:659.3/.4 — *Маніпуляції в масовій комунікації, PR, реклама, пропаганда.*

◆ 2. Якщо розглядається соціально-психологічний аспект (вплив на суспільну свідомість): **316.77** Соціальна комунікація. Соціологія ко

316.77 — *Масова комунікація. Засоби масової інформації.*

316.6 — Соціальна психологія.

316.77:159.9 — *Психологічні механізми маніпуляції у медіа.*

✓ Приклад:

УДК 316.77:159.9

Психологічні аспекти сприйняття фейків у цифрових медіа.

◆ 3. Якщо наголос на інформаційній безпеці чи цифрових технологіях:

004.9 — Інформаційні технології.

004.738.5 — Інтернет. Веб-комунікації.

004.9:316.77 — *Маніпуляції інформацією в цифровому середовищі.*

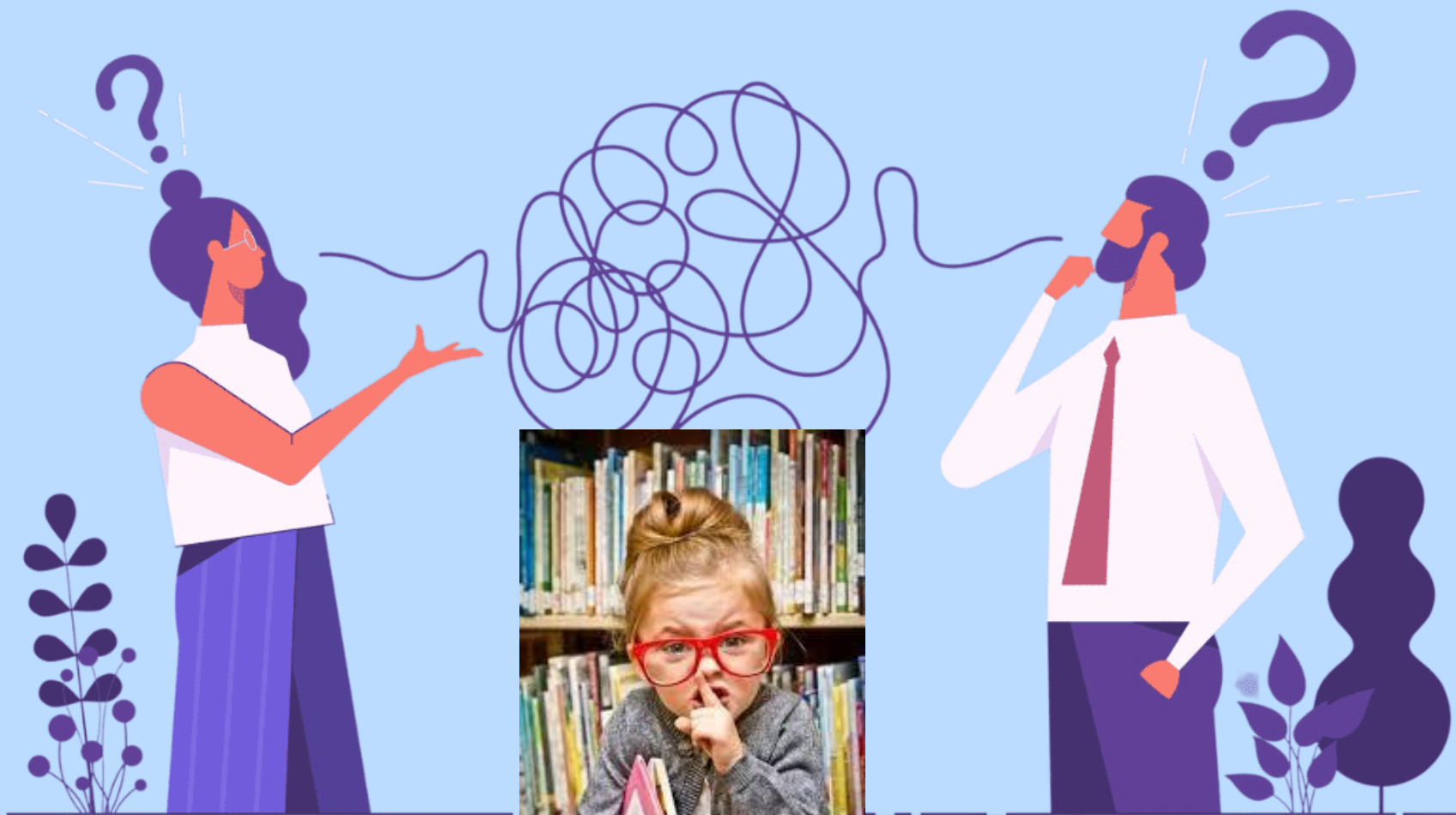
✓ Приклад:

УДК 004.9:316.77

Цифрові технології поширення фейкової інформації.

УДК — автоматизація — ШІ

Коли відсутнє світло є альтернатива

<https://ukrbookchamber.blogspot.com/>

ISBN / ISMN / ISSN

УДК

ОБОВ'ЯЗКОВИЙ ПРИМІРНИК

ФОРМИ ЗВІТНОСТІ

ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ ДРУКУ

Все буде Україна! ❤️💙

ПРО КНИЖКОВУ ПАЛАТУ
СТРУКТУРА
ВІСНИК КНИЖКОВОЇ ПАЛАТИ
ПОСЛУГИ
РЕКВІЗИТИ

КАЛЕНДАР ЗНАМЕННИХ І
ПАМ'ЯТНИХ ДАТ КНИЖКОВОЇ
ПАЛАТИ УКРАЇНИ

Семінар "Методичні рішення для актуальних і часто вживаних..."

УНІВЕРСАЛЬНА ДЕСЯТКОВА КЛАСИФІКАЦІЯ (УДК)

Універсальна десяткова
класифікація (УДК) в Україні

Загальнодоступна група · 7,9 тис. учасників

+ Запросити

Поширити

Приєднався(-лася)

Обговорення Вибране Події Медіа Файли Люди

🔍

Книжкова палата
України

читачі: 1,1 тис. · 19 відстежуються

Відстежується

Повідомити

Дописи

Інформація

Згадки

Огляди

Reels

Світлина

Більше

Дякую за увагу!

2920054udc@gmail.com

